

I KA HAKƁƁ ANI WAJIBI KOKƁTAW KUNBƁN YƆRƆLA

Nin kunnaƁoni in ye e ta ye:

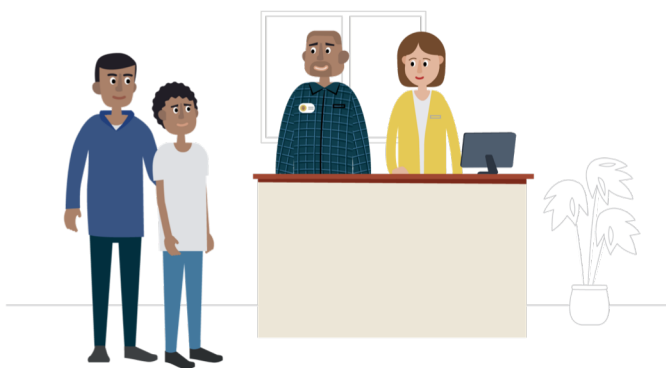
- ✓ i si ma san 18 sƆrƆ
- ✓ i n'i mansaw fila walima o dƆ la kelen nana
- ✓ e ni i ka denbaya ko jamana ƁƁmƆgƆw ye ko [aw] bƁ fƁ ka aw kanbƆ kalifaynƆrƆ ko la (min bƁ wele fana ko dƁjƁ bƁƁ ka lakanali) Itali kƆnƆ.

E ni i ka denbaya lakanalen don jamana kƆnƆ.

Erɔpu, mɔɔɔ o mɔɔɔ ma san 18 bo, o be jate denmisenni ye ani a ka kan ka demɛ **kerɛnkerɛnnen sɔɔ**.

➤ JON BE SE KA I DEMɛ?

Ka i to jamana kɔɔ, baarakela caman be se ka i ni i a denbaya demɛ, misali la **kanyelemala** do be se ka i demɛ kumaɲɔɔɔn la kan do la i be min faamu. U jɔɔɔ ye ka e ni tɔw ye min fo lase a cogo la.

➤ E NI I KA DENBAYA BENAN MUN Sɔɔ?

[Aw] bena demɛ suguyaw sɔɔ minnu te kelen ye ka aw to ka jamana ɲemɔɔɔw makɔɔ ka [aw] ka kalifayɔɔ seben sege-sege. O be wele **ko kunbenni**.

Iko denmisen ni kalifayɔɔ ɲinibaga, hakew be i bolo, nka wajibi sariyaw fana be yen i ka kan ka minu labato. Olu ɲefɔlen don nin gafe in kɔɔ.

N'i ma nin gafe in yɔɔ do faamu wala ɲininkaliw be i bolo, baarakelaw ɲininka wala i mansaw.

[Aw] bena kunnafoni werew sɔɔ don nataw la.

Ka keɓe ni aw ka cogoya ye, e ni i ka denbaya bɛna ninnu sɔɔ:

• siyɔɔ dɔ

• balo

• yɛɛsaniya
minɛnw

• finiw

• I ka dembaya bɛ se ka wari fana sɔɔ don o don musakaw kama.

➤ FURAKELI HAKE

Jamana jemɔɔw be da a la ko i ye furakeli sɔɔ i mago be min na.

Baarakelaw bɛna fɔ i nin denbaya ye n'i be se ka bɛna sabati ka furakeli lajeli ke ni furakela walima dɔɔɔɔɔɔ do ye.

➤ BAARAKELAW KUNNAFONI NI:

- i ma kɛɛ, i joginnen don walima i mago be dɛɛ na furakeli teliman ko la
- lojura dɔ b'i la
- binkanni kera i la
- i ye miiri walima i be ka a miiri ko i sirannen don mɔɔɔɔɔɔ do jɛ
- i kɔɔɔɔɔɔ walima a be se ka ke i kɔɔɔɔɔɔ don
- e walima i ka denbaya ye dɛɛ jini kun wɛɛw la.

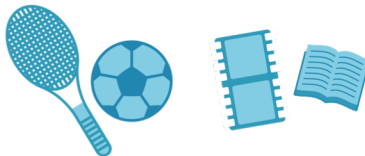
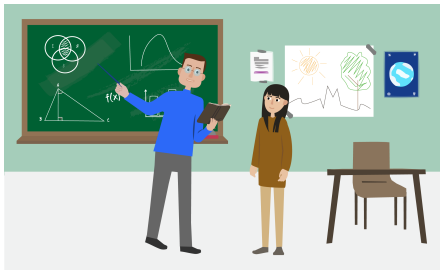
Ni i nisɔngoyalen don tuma dɔw la, diminen, sirannen, jɔɔɔɔɔɔ walima ka geleya sɔɔɔɔɔɔ la, i be se ka kuma **hakilibana dɔnbaa dɔ fɛ**.

I be se ka da furakelila la, dɔɔɔɔɔɔ, hakilibana dɔnbaa ani baarakelaw. Ni fɛn o fɛn fɔ, o si tɛna fɔ mɔɔɔ wɛɛ ye ka tɛɛ i mansaw kan ni i ka yanmaruya tɛ. Fɛn kelen min sen tɛ a la, o ye ni i ka jɛnamaya be farati la walima mɔɔɔ wɛɛ ta.

➤ KALAN HAKE

Ni i ye denmisen ye, yanmaruya be i bolo ka kalan ke ni ka degeli ke.

Baarakelaw bena kuma i fe kalan kecogo ni lafiyen waati baaraw ketaw ko la ka i deme ka olu don, ka yiriwa ni ka teri kuraw saro.

➤ BAARA HAKE

Ka keɲe ni i si hake ni i ka cogoya ye, yanmaruya be se ka di i ma ka baara ke, ni i sago don.

Baarakelaw bena kunnafoni caman di i ma.

➤ E NI I KA DENBAYA BENA TO YORO JUMEN?

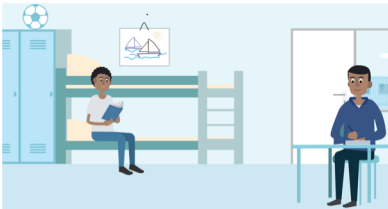
Aw bena ke yoro min na ka jamana nemogo to ka aw ka kalifayoro seben segesege, o be bo [aw] ka cogoya la.

Baarakelaw bena kunnafoni di [aw] ma aw bee bena ke yoro min. **Aw bena be se ka aw ka deme ni jukoromatintin saro ka aw to yoro la jamana nemogaw ye yoro latige doron de.**

Denbaya caman tɛ bila dugu cɛmanɛ la taga-ni-ka-segin ka gɛlɛn u ma yɔrɔ min na iko a ka di u ye cogo min na. Ni aw bɛ o lahalaya kɔnɔ, sariya dɔnbaa nana ni baarakɛlaw na [aw] dɛmɛ. Sariya laadilibaga ye mɔgo ye min bɛ o jamana sariyaw dɔn, a bɛ se ka [aw] cogoya kalan ani ka [aw] dɛmɛ.

Aw sigiyɔrɔ kɛra fan o fan ye, [aw] ka kan ni nin ye:

- to ni i ka denbaya ye

- ka dɛmɛ jini **ka kuma** ni i ka denbaya denw ye ni **ka u jini**, ni i **tɛ a dɔn u bɛ** yɔrɔ min na.

Lakanali hake bɛ i bolo. Mɔgo si yanmaruyalɛn tɛ ka:

i la siran

i neni

kojugu kɛ i la

U kɛra mɔgo o mɔgo ye, dunnan walima i dɔnbaga.

Ni gɛlɛya dɔw bɛ i ni mansaw cɛ walima baarakɛlaw, i bɛ se ka o jɛfo.

➤ KUNBENNI WAJIBI SARIYA JUMENW BE E NI I KA DENBAYA BOLO?

A nafa ka bon i ka tije fo ani i ni jamana jemogwo ka je, hali ka a soro tuma daw la siranko don walima a ka gelen ka kokoro jefo.

Baarakelaw be se ka i deme ni u be i ka cogoya don.

Nin minnu file duguma, olu ye sariyaw ye e ni i ka denbaya [w] ka kan ka kolo minnu ye.

aw be yoro min na, aw ka yen sariya [w] labato.

Jamana jemogwo ko aw ka to yoro min na, [aw] kana boli ka bo yen.

Aw ka jamana sariyaw labato, baarakelaw bena minnu jefo [aw] ye.

➤ MUN BENA KE NI E WALIMA I KA DENBAYA MA [AW] BEN AW KA WAJIBI KETAW MA?

Ni nin kera, [aw] be se ka kuma kenekan baarakela do fe ni ka aw ka cogoya jefo. Jamana jemogwo bena cogoya segesege ani ka kunnafoni di aw mansaw ma ni u ye a latige ka sira daw ta.

Misali la, ni aw ka duden do ma sonka jenniokaya ke ni jamana jemogwo ye la, **o duden bese ka deme donin soro.**

Ni duden do ye juguya jogo ta, **o duden be se ka bone a ka deme la a be ka min soro.** Polisiw be se ka wele.

U bena deme sifaya min soro, o bena bo u yere cogoya la ani u magow.

E ni i ka denbaya be sisan Itali, min ye Erɔpu jamana do ye. Erɔpu jamanaw ye:

Erɔpu Jekulu jamana (EU) 27: Ositarali, Beliziki, Bulgari, Kurawasi, Sipre, Ceki, Dannimariki, Esitoni, Filandi, Faransi, Alimani, Geresi, Hongiri, Itali, Lativiya, Litiyoni, Likizanburu, Malita, Payiba, Polandi, Porotigali, Irilandi Jamana, Oromani, Silovaki, Siloveni, Esipani, Suwedi ani

jamana 4 werew: Isilandi, Layisesitayini, Norovezi ani Suwizerlandi.

SARIYA MINNU TALEN BE KA NESIN KALIFAYORɔ NININI NI ERɔPU JAMANAW TAALI MA

E ni i ka denbaya ka kan ka to Itali ani aw kana boli ka farajela jamana werew la.

Ni [aw] boli, kɔɔɔɔ juguw be se ka sɔɔɔ o la minnu bena jɛfɔ taalen jɛfɛ. Misaliya la, [aw] tena kunben cogo juman na jamana were kɔɔɔ.

A ye [aw] hakili to nin na, [aw] ka kan ka kalifayorɔ seben laben ni aw donna Erɔpu jamana fɔɔ min kɔɔɔ, fo ni jamana jemɔgɔw ye [aw] laadi cogo were la.

O jamanaw la kelen dorɔn de yanmaruyalen don ka [aw] ka kalifayorɔ seben segesegɛ. Jamana jemɔgɔw Itali bena fɔ [aw] ye jamana min ka baara ye o ye.

Aw be o kecogoya kalan seben werew kɔɔɔ.

**Erōpu Jamana
WERE**

Ερσπυ Ιαμανα
WERE

Itali kono :

- [Aw] ka kalifayɔɔɔ ɲinini baara be se ka laɲɔ.

Erɔpu jamana wɛɛ kan:

- jamana jeməgəw be se ka a latigə ka [aw] lasəgin aw bəra Erəpu EU+ jamana min kəw.

Ni jamana jemgɔw ye a latige tuma min na ka [aw] kunnafoni o hakilina la, [aw] tena hake dɔw sɔɔ, misali la:

- [aw] tɛna dɛmɛ sɪfaya dɔw sɔɔ ani
- ɣanmaruya tɛna di [aw] ma ka baara kɛ.

U bena deme sifaya min soro, [aw] bena bo aw yere cogoya la ani u magow.

➤ JON BE SE KA E NI I KA DENBAYA DEME NI [AW] MA SON JAMANA NEMOGOW KA HAKILINA MA?

[Aw] be se ka deme nini sariya donbaa nana do fe.
Baarakelaw be kunnafo ni di fana [aw] ma
banumanketonw ko la min be se ka kunnafo ni di aw
ma ni ka [aw] deme.

[Aw] be se ka aw kanbo Diye Kalifa Jekulu Cakeda ma (UNHCR)
tuma bee. UNHCR be mogow lakana minnu diyagoyara ka bo u
ka jamana la.

N KA NOTIW

Nin gafe in ye kun ye kunnafonidi dɔɔn de ye. A tɛ hakew walima sariyaw dilan a yɛrɛ ma. Erɔpu Jekulu Cakɛda Logo Kalifayɔɔ ko la (EUAA) ye a ka minen yɛrɛ di, ani ka gafe wɛrɛ dilan ka kɛɛrɛ ni nin gafe in ye, o yɛnmaruyalen don EUAA fɛ Erɔpu Jekulu Jamanaw dɔɔn de ma. EUAA tɛ sɔn jɔɔɔɔ walima dannaya baarakɛcogo numan, kɔɔkɔ, dafali, bennen walima dannaya ka nɛsin kunnafoɔni ma min bɛ gafe kɔɔ Erɔpu Jamanaw fɛ, ka kɛ cakɛla wɛrɛ fɛ. Erɔpu jamana tɛ walima mɔɔo o mɔɔo bɛ ka baara kɛ EUAA tɔɔo la min bɛ sɛ ka kɛ kunnafoɔni fɛ min sɔɔɔla nin gafe in kɔɔo.

© Erɔpu Jekulu Cakɛda kalifayɔɔɔɔ ninini, 2025